

Анкетування також дало змогу проаналізувати й визначити вікову аудиторію відвідувачів музею. За результатами анкетування вік аудиторії коливається в межах 36-55 років (50%), а молодь у віці 19-35 років складає лише 30 %. Аналіз даних анкетування вказує також на недостатню популяризацію роботи музею. Про виставки та ін. музейні заходи відвідувачі отримували інформацію переважно від знайомих та друзів – 69 %. Також привертає увагу відвідувачів здебільшого реклама, повідомлення про відкриття музейних виставок, що свідчить про увагу мешканців м. Конотопа до місцевих новин, адже саме в подібних програмах оприлюднюється така інформація. Нажаль, лише 46 % респондентів вказали свої пропозиції та побажання. Серед таких викликають зацікавленість такі виставки: на першому місці – з фондів зібрань, на другому – з приватних колекцій, на третьому – роботи народних умільців різних профілів, а на четвертому – репрезентація художніх творів. Приємно, що мешканців міста приваблює можливість побачити процес роботи майстрів, їх вироби. До того ж наші відвідувачі виявляють бажання ознайомитись з різноманітними видами народного мистецтва.

Таким чином, музей має своїх постійних відвідувачів, що досягається, у першу чергу, завдяки виставковій діяльності (щомісяця виставки оновлюються). І хоча результати проведеного анкетування досить втішні, зупинятися на досягнутому не варто. Необхідно працювати над розширенням вікових меж аудиторії. Слід також звернути увагу на постійне висвітлення організації роботи музею, його виставкової діяльності в засобах масової інформації. Оскільки першочерговим правилом успішної роботи музею є орієнтування на інтерес відвідувача.

СУЧАСНА ПОПУЛЯРНА ЛІТЕРАТУРА – ДЖЕРЕЛО ІСТОРИЧНИХ ЗНАТЬ ЧИ ГУЧНИХ СЕНСАЦІЙ?

Очкасов В.І., викладач ПТ КІ СумДУ

Історичні джерела та історична література – ці два поняття існують поруч або, навпаки, суперечать одне одному. Сьогоднішній студент через мережу Інтернет має доступ до нескінченних джерел інформації, у тому числі на історичну тематику. Отримавши її, ставить прості, на перший погляд, запитання: «Як помер чи загинув князь

Володимир Великий?», «Чи міг зректися Володимир великий християнської віри?», «Чи могла Україна бути мусульманською країною?» тощо. Здавалось, відповіді відомі всім. Однак більшість джерел, які посилаються або наводять цитати з «Повісті минулих літ» або не згадують про смерть князя Володимира, або стверджують, що він змучений розбратом у родині, помер, готуючись до походу проти непокірного сина Ярослава.

Приміром, М. Грушевський в «Історії України-Руси» (1909 р.) зазначає: «смерть застала Володимира ще не в старих літах – він ледве чи мав 60 літ, і застала зовсім не приготованим, а се поставило його державу в дуже трудні обставини. Володимир помер 15 липня 1015 р. в своїм дворі на Берестові (над Дніпром коло пізнішого Печерського монастиря). Смерть його кілька днів держали в секреті супроти непевних обставин (Яких? *авт.*), в кінці вивезено його тіло в церкву Богородиці Десятинної, і тут поховано в мармурянім гробу поруч його жінки Анни, що вмерла 1011 року».

О. В. Дзюба, укладач видання «Таємниці й загадки історії та цивілізацій» (2010 р.), посилаючись на арабського історика XII ст. аль-Марвазі стверджує, що князь Володимир Великий, правлячи в Новгороді, прийняв іслам. Відомий американський історик українського походження акад. Омелян Пріцак припускає, за умови, якщо б Володимир не оселився в Києві, то іслам міг би стати державною релігією у Новгороді, що ще більше б зміцнило торгові зв'язки з ісламською тюркською державою на Волзі – Волзькою Булгарією. Але історія пішла своїм шляхом і реформи Володимира завершилися прийняттям християнства в 988 р. Але в 1006 р. Булгарський трон отримав друг Володимира Ібрагім, який зміцнив дружні відносини, надаючи русичам допомогу хлібом у неврожайні роки, а в 1014 році знову схилив Володимира до прийняття ісламу. Дізнавшись про це, син Володимира Мстислав вбиває батька і ... тікає в Тмутаракань – найвіддаленіше володіння Чернігівських князів. Чи не про ці «непевні обставини» згадує Грушевський? А коли про ці, то хто повірить, що князь Володимир («світле сонечко»), хреститель Русі, міг зректися християнства? І що в цій ситуації залишалось Мстиславу, як не втекти в Тмутаракань, яка, з часом стала крилатим висловом, що означає: найвіддаленіші, найглухіші, «богом забуті» землі.

Чим довести або спростувати таку сміливу чи сенсаційну гіпотезу? Автор книги йде далі і стверджує, що в більш пізні історичні періоди й інші правителі також попадали під вплив ісламу, даючи назву одному з підзаголовків у праці: «Чи могла Україна бути мусульманською країною?». Дослідник стверджує, що кримський хан Іслам III Гірей не випадково допомагав Б. Хмельницькому, а кримські татари називали його козаків кардаш-казагі (брат-козак). Зазвичай, мусульмани називають братами своїх одновірців. Серед аргументів на доказ того, що гіпотетично Б. Хмельницький міг прийняти іслам, згадується гравюра, опублікована в «Збірнику заміток» Йосипа Сенковського, «Кримське ханство» Василя Смирнова та Варшавське видання 1825 р. «Колекція турецьких живописів» під назвою «Богдан Хмельницький з кримським ханом під час мусульманської молитви. «Білі плями» родоvodu гетьмана показані через «караїмсько-мусульманську гілку». Виявилось, як зазначає Н.Касьяненко, що серед гетьманів було декілька караїмів: гетьман реєстровців Ілляш Караїмович, представник знатного роду Узун; гетьман Лівобережної України Іван Самойлович; гетьман Правобережної України Петро Суховієнко, який прийняв іслам та взяв собі мусульманське ім'я Шамай чи Ашпат – Мурза. Не менш цікаві історичні відомості містить дослідження колективу авторів під керівництвом Кокотюхи А.А. «Загадки історії України» (2010 р). Викладені нами відомості, безперечно, викликають інтерес, але наскільки вони достовірні, правдиві? Складно на сьогодні дати конкретно обґрунтовані відповіді. Але поле для дискусій відкривається дуже широке, а як відомо – під час суперечок народжується істина. Висновок очевидний: сучасну історичну літературу потрібно читати, але зважуючи на критичний підхід, шукати докази чи спростування і ... полемізувати.

РОЗВИТОК ПЛАНЕРИЗМУ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Степовий В.Р., Безродний Я.В., *студенти ПТ КІ СумДУ*

Значним етапом на шляху підкорення людиною неба став розвиток планеризму на початку ХХ ст. Перші відомості про побудову планерів у дореволюційній Росії відносяться до 1904 р. У Києві будував перші планери учень реального училища Георгій Адлер, у Криму – курсант Морського корпусу Костянтин Арцеулов, у Тифлісі – гімназист